

NATUURONDERZOEK JULIANA VAN STOLBERGLAAN TE DEN HAAG

Vleermuizen

Tussenrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Gemeente Den Haag
Dienst Stedelijke Ontwikkeling

Contactpersoon: K.W. Tse

Adres: Postbus 12655
2500 DP Den Haag

Tel: 070 353 48 12

E-mail: kokwai.tse@denhaag.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.

Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden

Tel: 0172 576072

E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. C.J.M. Groeneveld

Auteur: ing. D. Alberts

Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: DEWV2111

Status: Tussenrapport

Datum: 14-12-2021

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek.....	5
2.1	Vleermuizen.....	5
2.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	5
2.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	5
2.1.3	Winterverblijfplaatsen	5
2.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	5
2.2	Overzicht inventarisaties.....	5
3	Resultaten.....	6
3.1	Vleermuizen.....	6
3.1.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	6
3.1.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	6
3.1.3	Winterverblijfplaatsen	6
3.1.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	6
3.2	Beschermde functies projectgebied	6
4	Conclusie en aanbevelingen	7
4.1	Conclusie	7
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Wet natuurbescherming.....	7
	Bijlage 1: Kaart tussentijdse resultaten vleermuizen	8

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Gemeente Den Haag is voornemens het projectgebied te herontwikkelen, waarbij het huidige pand gesloopt dan wel aangepast wordt. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2021 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan ecologie. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor vleermuizen. In opdracht van Gemeente Den Haag is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door vleermuizen. Dit rapport bevat de tussentijdse resultaten van het vleermuisonderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 (overige soortgroepen) van de Wet natuurbescherming.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021¹. In verband met de omvang en het overzicht in het projectgebied zijn de inventarisaties uitgevoerd in een team van vier onderzoekers. Inventarisaties die aanvangen vanaf middernacht zijn uitgevoerd in een team van twee onderzoekers.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.2 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei – 15 juli 2022 wordt het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst wordt uitgevoerd. De overige twee rondes vinden 's avonds plaats vanaf zonsondergang.

2.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2021 zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen.

2.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2021 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur vanaf middernacht. Hiervan is één ronde gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Tussen de twee inventarisaties naar de aanwezigheid van zwermdende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen is een minimum tussenperiode van tien dagen gehanteerd.

2.1.4 VLEGROUTES EN FOERAGEERGEBIEDEN

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

2.2 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. D. Alberts, ing. F.M. Emmen, Y.A. Quist, ing. P.J. Schep en O.R. de Waal.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
31-08-2021	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Winterverblijfplaatsen (zwermgedrag)	Half tot zwaar bewolkt, windkracht 3, 14 °C
09-09-2021	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen Winterverblijfplaatsen (zwermgedrag)	Zwaar bewolkt, windkracht 2, 16 °C
29-09-2021	05:40 – 07:40	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, windkracht 4, 13 °C

¹ Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020). Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020.

3 RESULTATEN

3.1 VLEERMUIZEN

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.1.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Het onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen wordt in kalenderjaar 2022 uitgevoerd. Er zijn gedurende het vleermuisonderzoek van 2021 geen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

3.1.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld, maar op basis van het waargenomen gedrag wordt er wel één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied verwacht. Gedurende het onderzoek naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen is één baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het baltsterritorium is vastgesteld in de binnenplaats van het Koninklijk Conservatorium. Op basis van het waargenomen gedrag wordt verwacht dat de bijbehorende paarverblijfplaats in één van de omliggende gevels van de binnenplaats aanwezig is.

Ten noorden van het projectgebied is een baltsend individu van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betreft een kortstondige balts in vlucht van één individu. Er is geen binding tussen desbetreffende individu en de bebouwing van het projectgebied vastgesteld.

Tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen zijn passerende en foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen.

3.1.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen zwermende individuen van vleermuizen waargenomen welke kunnen duiden op de aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen. De bij het baltsterritorium bijbehorende paarverblijfplaats in het projectgebied, kan onder gunstige weersomstandigheden gebruikt worden als winterverblijfplaats.

Gedurende het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen zijn passerende en foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen.

3.1.4 Vliegroutes en Foerageergebieden

De bebouwing van het projectgebied maakt vooralsnog geen onderdeel uit van vliegroutes van vleermuizen. Bij passerende vleermuizen in de omgeving van het projectgebied is geen binding met lijnvormige structuren vastgesteld.

Langs groenstructuren in het projectgebied en in de directe omgeving, zijn passerende en foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. De aangetroffen foerageergebieden zijn niet essentieel vanwege het aanbod van vergelijkbaar foerageerhabitat in de directe omgeving van het projectgebied.

3.2 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke beschermde functies zijn aangetroffen in het projectgebied.

Tabel 2: Beschermde functies

Wet natuurbescherming	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie
Artikel 3.5, HR IV	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Baltsterritorium (1)

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

In het projectgebied is een baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis vastgesteld waarvan verwacht wordt dat de bijbehorende paarverblijfplaats in de bebouwing van het projectgebied aanwezig is. Onder gunstige weersomstandigheden kan desbetreffende paarverblijfplaats in gebruik zijn als winterverblijfplaats.

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn passerende en foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Het aanwezige foerageergebied is niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Voor doorgang van de werkzaamheden is een ontheffing nodig voor overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming ten aanzien van één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. In 2022 wordt nog vleermuisonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Het is niet uit te sluiten dat in 2022 zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld. Voor de aanvraag van een ontheffing is een afgerond onderzoek noodzakelijk.

Bijlage 1: Kaart tussentijdse resultaten vleermuizen

